

середовища, яке існує у вигляді різних форм організації економічних відносин суб'єктів господарювання, цілей та інтересів користувачів інформації. Поєднання процесів внутрішнього розвитку і впливу умов зовнішнього середовища функціонування зумовлюють еволюційний процес облікової системи.

Важливим елементом реалізації сучасної стратегії щодо соціальної відповідальності бізнесу є регулярне публічне звітування про досягнуті результати та плани на майбутнє. У вітчизняних реаліях найпоширенішою формою такої звітності є звіти про прогрес в реалізації принципів Глобального договору ООН (Communication on Progress) та звіти про сталий розвиток, які складає незначна кількість суб'єктів бізнесу.

На даний час єдиної визначеної структури Звіту про сталий розвиток не існує, але він повинен містити такі основні елементи, як корпоративне управління, бізнес-модель підприємства, опис практичних дій (зобов'язань, політик, систем, заходів і проєктів), аналіз ризиків і управління ними та ін.

Таким чином, облікова система підприємства, яка пов'язана з аналізом та оцінюванням і відображення в ній фактів, пов'язаних з економічними ризиками, дає змогу забезпечувати формування тих розділів звітності зі сталого розвитку, які відображають сукупність економічних, соціальних і екологічних чинників. У такому випадку звіт про сталий розвиток міститиме фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризуватиме стан і перспективи розвитку підприємства та розкриватиме основні ризики і невизначеності його діяльності та буде "візитівкою" підприємства, зокрема для інвесторів і інших зацікавлених осіб.

УДК 657.6

Овод Лариса Василівна,
к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Наконечна Інна Павлівна,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В НАУКОВО-ВИРОБНИЧИХ ЦЕНТРАХ СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ

Основні засоби є важливим елементом, що забезпечує функціонування діяльності будь-якого підприємства. Зазвичай у більшості підприємств основні засоби займають більшу частину активів. Їх стан і вартість цікавлять як керівництво, так й інвесторів, засновників, акціонерів, так як достовірна оцінка об'єктів основних засобів дає змогу робити висновки про фінансовий стан та приймати обґрунтовані управлінські рішення [1, с. 20].

Як складова активів, необоротних активів, основні засоби відповідно до законодавства, зокрема, Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом

Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. зі змінами та доповненнями – це «ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому» [2].

Основні частину таких активів складають основні засоби науково-виробничих центрів стандартизації, метрології та сертифікації України, які отримують вигоди від використання шляхом надання виробничих послуг.

Тому у зв'язку із воєнним станом в Україні у 2022 році слід здійснювати облік втрачених основних засобів, а також переглянути складові амортизаційної політики на 2023 рік щодо ушкоджених засобів праці центрів та навіть за тими, які є контрольованими та неушкоджені.

Внаслідок того, що науково-виробничі центри стандартизації, метрології та сертифікації України є малими підприємствами з надання послуг, вони мають у порівнянні з іншими підприємствами різних галузей економіки свої особливості, що безпосередньо впливають на склад і використання основних засобів, які слід враховувати при організації їх обліку, контролю та аналізу. А саме:

1. Частка основних засобів у складі майна підприємств. Характерною особливістю підприємств з надання послуг з перевірки відповідності стандартам, технічним умовам продукції, товарів є переважаюча питома вага основних засобів, у тому числі великий перелік різноманітних вимірювальних приладів, обладнання; наявність у складі інших необоротних матеріальних активів бібліотечних фондів, у тому числі різного роду довідників державних стандартів й технічних умов. Такі особливості впливають на валюту балансу, співвідношення необоротних та оборотних активів, розмір амортизаційних відрахувань, віднесення сум зносу на витрати.

2. Фізичний та моральний стан основних засобів. Нестабільність економіки України в сучасних умовах, брак вільних фінансових коштів на придбання нових основних засобів, зниження кількості замовників послуг під час дії воєнного стану, скасування обов'язкової сертифікації продукції, товарів зумовлює зростання кількості зношених засобів праці. Тому на більшості науково-виробничих центрів з надання послуг з перевірки відповідності стандартам, технічним умовам коефіцієнт зносу становить більше 0,5.

3. Функції основних засобів, що виконуються у господарській діяльності. Вимірювальні прилади, різне обладнання приймає активну участь у наданні виробничих послуг. Отже, основні засоби впливають на склад і співвідношення змінних та постійних витрат. Також основні засоби центрів приймають участь у забезпеченні загальновиробничої та загальногосподарської діяльності.

4. Особливості обліку. Через склад основних засобів та функції, які вони виконують в господарській діяльності науково-виробничих центрів стандартизації, метрології та сертифікації України більша частина амортизаційних відрахувань щодо засобів праці є складовою прямих витрат, які обліковуються за дебетом рахунку 23 «Виробництво», а решта – однією із статей загальновиробничих, що обліковуються за дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» та адміністративних витрат – за дебетом рахунку 92 «Адміністративні витрати». Склад витрат з амортизації та їх сума впливає на

визначення розміру виробничої собівартості послуг за відділами та лабораторіями та величину інших операційних витрат.

Таким чином, економічна сутність, матеріально-речовий склад основних засобів, строк їх експлуатації, стан, а подекуди й вартісна межа, слугують визначальними характеристиками в окресленні їх значення в діяльності будь-якого підприємства під час воєнного стану, організації обліку, у тому числі й в галузі метрології, стандартизації та сертифікації.

Список використаних джерел:

1. Кононова І. В. Особливості обліку та аудиту основних засобів згідно з міжнародними стандартами. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 6. Ч. 2. С. 19–23.

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. – в редакції від 10.08.2021. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення: 06.11.2022).

УДК 657

Примаченко Олена Леонідівна,

*к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ОПЛАТИ ЗА ЧАС ВІДПУСТКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військова агресія РФ внесла корективи у різні сфери життя, в тому числі у трудову сферу. Одним з питань, що постало, є питання надання відпусток під час війни.

Реалізація працівниками права на відпустки визначається Кодексом законів про працю України [1] та Законом України «Про відпустки» [3]. Проте, під час дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [5], діють обмеження та особливості організації трудових відносин, що встановлені Законом «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (далі Закон №2136) [4]. Цей Закон діє винятково протягом періоду воєнного стану та втрачає чинність з дня його припинення або скасування, крім частини 3 ст. 13.

Класичний алгоритм розрахунку відпускних у 2022 р. слід застосовувати при нарахуванні оплати за час відпустки у січні-лютому 2022 року та у березні щодо відпусток, які починалися у період з 01.03.2022 по 23.03.2022. При розрахунку відпускних у період воєнного стану слід зважати не на дату початку воєнного стану (24 лютого 2022 року), а на дату набуття чинності Закону № 2136 (24 березня 2022 року) [4].

На період воєнного стану алгоритм розрахунку відпускних матиме такий вигляд: